

høde noget derpaa. Dersom Lovforslaget er reffærdigt, vil jeg gaae ind paa det; men jeg er langt fra kommen til det Resultat ved de Overveielser, som Lovudkastet har ført mig til at gjøre. Jeg tillod mig ved 1ste Behandling af Finantsloven at udtale om dette Spørgsmaal, at, Sagen tagen i sin Almindelighed, saa betalte Kjøbenhavn og Kjøbstæderne ikke for Meget, idet de efter Befolkningens Antal forholdsviis kun udrede en ringe Andeel af de directe Skatter; men jeg tilføiede, at jeg ogsaa gjerne vilde indrømme, at de ikke betalte for Lidt, af Hensyn til, at Indvaanerne i Kjøbstæderne ganske vist gennem det større Forbrug betalte en forholdsviis større Deel af vore directe Skatter, og jeg tillod mig ogsaa at antyde, at der vistnok var Meget angaaende Bygningssafgiften, som kunde taale at rettes. — Hvad angaaer det Forhold, hvori Land og By staae med Hensyn til Udredelsen af directe Skatter, da er min Beregning i den Henseende i alt Væsentligt overeensstemmende med det Resultat, som den ærede sidste Taler (Hage) kom til, og det vil sees, hvis man sammenligner Udgifterne pr. Individ, at Landet da udreder forholdsviis ikke ubetydeligt Mere end Kjøbstæderne. Men for at bedømme dette Forhold, troer jeg, at man ikke ganske, saaledes som den ærede sidste Taler gjorde, kan bortsee fra en anden, i Gjennemsnit ligesaa betydelig Byrde som Hartkornsskatten, nemlig Tienden. Det er jo en stor Forskjel, om den Byrde, der hviler paa en Tønde Hartkorn, er omtrent 9 Rd. som nu til Statskassen i Hartkornsskat, eller den er i det Hele henimod det Dobbelte, som naar man tager samtlige 3 Tiender med, og det maa vel erindres, at et stort Beløb af, hvad der indkommer ved Tiender, anvendes enten legeret til Kjøbstæderne og saaledes i Kjøbstædernes Interesse, eller directe til Statsformaals Fremme, saa at Landet allsaa gennem Tienderne bestattes ikke ubetydeligt til Fordeel for Staten og for Kjøbstæderne. Det er et Moment, som maa tages meget stærkt i Betragtning. Den høitærede Finantsminister har i Motiverne udtalt, at det vilde give Statskassen en væsentlig Indtægt, hvis man gik ind paa hans Lovforslag, medens det dog ikke vilde paalægge Skattehyderne nogen væsent-

lig Byrde eller kun en ringe Byrde. Denne Betragtning fortaeer jeg ikke ganske; thi hvad der for Statskassen er en væsentlig Indtægt, det maa fra de enkelte Skattehyderes Standpunkt være en væsentlig Byrde. Det kan nu være meget rigtigt, naar det gjælder om at skaffe Penge tilveie, uden just nærmere at tage Hensyn til, hvorledes man skaffer dem tilveie, hvad der bemærkes i Motiverne, „at det er heldigt at faae ogsaa denne Rilde til at tilstrømme Statskassen“ rigeligere; men der er en anden Betragtning, som ogsaa kunde gjøres gjældende, og det er, at hvad der er en Tilstrømning til Statskassen, er en Vortstrømning fra andre Steder, og at der derved oprettes et Udtørrings- eller Vorttørringsystem, der kan virke meget uheldigt, jeg vil endogsaa sige for Statskassen selv, hvis nemlig daarlige Aaringer eller Deslige træde til, og Vedkommende, som Byrden paalægges, ikke er istand til at udrede dem. Jeg vil indrømme, at det er meget heldigt at faae Rilderne til at strømme rigeligere, men dersom f. Ex. en Landmand, der havde en Rilde i sin Eng, lebede det overflødig Vand hen i Naboens Grusgrav istedetfor at faae det til at flyde ned i hans Eng og derved mangfoldiggjøre hans Svævl, saa vilde man dog sige, at denne Mand handlede ufornuftigt, skjøndt Grusgraven ganske vist fik en Tilstrømning, der maaskee tilveels kunde komme Rilden tilgode ved atter at synke ned til Vandaaeren i Torben, og saaledes er det, naar man troer, at det egentlig er det Slags „Tilstrømning“ til Statskassen, der gavner Landet, naar den gaaer udover Grændsen af, hvad Skattehyderne kunne taale. Jeg vil ikke nægte, at Meget af, hvad der kommer ind i Statskassen, ad Omveie kommer selve Skattehyderne tilgode, men i mange Tilfælde vil det, som flyder ind i Statskassen, have samme Nytte for Landet, som Vandet i Naboens Grusgrav vilde have for Vedkommendes Eng. Jeg vil være med til at gaae ind paa ethvert Forslag, der gaaer ud paa at faae Statens eller Landets Velstandskilder til at flyde rigeligere, men saaledes, at Overflødigheden strømmer ud over Agerdyrking, Handel og Industri, thi saa ville Skatterne ogsaa ad andre Veie kunne flyde rigeligere ind i Statskassen.